

IALOVENI

BULETIN INFORMATIV AL PRIMĂRIEI ȘI CONSILIULUI ORĂȘENESC IALOVENI
(Septembrie 2018)

SUMAR

Acord de cooperare Ialoveni-Asociația Meetjesland-Moldova

... pag. 2

Energie verde pentru un viitor curat

... pag.2

Scriitorul Spiridon Vangheli - în mijlocul copiilor

... pag. 3

Consiliul orășenesc Ialoveni s-a întrunit în ședință

În ziua de 17 septembrie a avut loc ședința ordinară a Consiliului orășenesc Ialoveni. Aleșii locali au examinat cele 32 de proiecte incluse în ordinea de zi adoptând deciziile respective. Ședința a fost transmisă live, iar înregistrarea video poate fi vizionată pe pagina web a Primăriei Ialoveni www.ialoveni.md.

Ialoveni – beneficiar al unui nou proiect de asistență internațională

În Imagine: Semnarea Memorandumului de Înțelegere de către Christopher Kaczmariski, director al Programului și Sergiu Armașu, primar de Ialoveni

Orașul Ialoveni a fost selectat și va beneficia de asistență internațională în cadrul Programului USAID „Comunitatea Mea”, administrat de către IREX.

Localitatea noastră a fost selectată urmare a unui concurs foarte riguros, echipa Primăriei Ialoveni depunând multă muncă pentru a obține rezultatul dorit în competiția respectivă - din 191 proiecte depuse, câștigătoare au fost declarate 20 de primării.

Programul „Comunitatea mea”, lansat de Proiectul USAID, reprezintă o activitate care are ca scop consolidarea capacităților guvernelor locale și susținerea autorităților să devină mai transparente și mai eficiente față de comunitate și reprezintă o excelentă oportunitate pentru consolidarea capacităților administrației publice locale, preluarea de bune practici, transfer de cunoștințe și modernizare a serviciilor publice.

La ceremonia de lansare a Proiectului, în prezența reprezentanților Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), conducerii Cămarilor de Stat, Domnul Christopher Kaczmariski, Director în cadrul Programului „Comunitatea Mea” și reprezentanții celor 20 de primării selectate au semnat Memorandu-

mul de Înțelegere. Din partea Primăriei Ialoveni acest important document a fost semnat de către primarul Sergiu ARMAȘU, domniei sale fiind-i înmănat un certificat care certifică că localitatea Ialoveni a devenit partener al Programului USAID „Comunitatea Mea”.

În numele locuitorilor orașului Ialoveni, echipei Primăriei, Sergiu RAMAȘU a exprimat recunoștință și sincere mulțumiri reprezentanților USAID, partenerilor de dezvoltare pentru susținerea inițiativelor locale și pentru contribuția considerabilă la îmbunătățirea proceselor în guvernarea locală.

Totodată, echipa primăriei Ialoveni a avut o întâlnire cu echipa Proiectului ”Comunitatea mea”, scopul întâlnirii fiind inițierea colaborării și planificarea activităților imediate și de perspectivă pentru perioada de 5 ani de derulare a proiectului.

Obiectivele principale ale programului vizează patru componente conectate: îmbunătățirea accesului cetățenilor la serviciile publice și prestarea calitativă a acestora, planificarea multianuală a bugetului (3-4 ani), transparența activității APL și comunicarea, implicarea comunității și societății civile în guvernarea locală, de asemenea, reforma de descentralizare și îmbunătățirea managementului financiar, dezvoltarea economică locală.

În Imagine: Secvență de la întâlnirea echipei proiectului „Comunitatea mea” cu echipa Primăriei Ialoveni

Vizite de informare la Ialoveni

În cadrul Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale, Primăria orașului Ialoveni a fost vizitată de reprezentanții IDIS ”Viitorul” pentru a se informa și monitoriza implementarea practicii descrise de Primăria Ialoveni – ”Asigurarea transparenței procesului decizional prin organizarea consultărilor publice și difuzarea online a tuturor ședințelor de interes public: ședințele Consiliului Orășenesc Ialoveni, ședințele cu privire la Achiziții etc”.

”Programul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova a fost lansat în anul 2005 de către Consiliul Europei în cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, asociațiile de primari, proiectul USAID ”Reforma Autorităților Publice Locale” și implementat de către IDIS ”Viitorul”. Programul Bunelor Practici are scopul de a identifica, valorifica și disemina bunele practici printre autoritățile publice locale din Republica Moldova, contribuind astfel la eficientizarea guvernării locale-

Scopul întrunirii a fost evaluarea performanței proiectului ”Localități transparente, competitive și sustenabile financiar”, implementat de IDIS ”Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), susținut de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace și Ambasada SUA în Republica Moldova.

Orașul Ialoveni a fost evidențiat în rapoartele de monitorizare și ocupă primele poziții în clasamentul de transparență al administrației publice locale de nivelul I. De comun cu echipa din Washington s-a analizat importanța și utilitatea unor astfel de proiecte și inițiative pentru îmbunătățirea nivelului de transparență în administrațiile publice locale din Republica Moldova.

Primăria Ialoveni promovează intens relațiile de colaborare cu partenerii de dezvoltare, care contribuie considerabil la îmbunătățirea guvernării locale.

De asemenea a avut loc o întrunire a echipei administrației publice locale cu oficiali din Washington ai Departamentului de Stat SUA și USAID, dl. Debbie Prindie și dl. Mike Keshishian.

Lucrările de reabilitare a drumurilor continuă

Lucrările de reabilitare a drumurilor în orașul Ialoveni au continuat pe străzile 9 Mai, N. Bălcescu, 27 august, Tighina, P. Halippa, Ștefan Neaga, Murgurel, ș.a.

Amenajarea localității

Muncitorii sectorului de amenajare a Primăriei efectuează lucrări de amenajare în localitate, vopsesc băncile din teritoriu și la stațiile de călători, fac curățenie pe străzi și trotuare.

În curțile blocurilor locative din str. Alexandru cel Bun 2, Păcii 1, pe teritoriul instituțiilor preșcolare au fost instalate nisipiere acoperite și frumos colorate.

Audiența cetățenilor:

Sergiu ARMAȘU, primar - în fiecare zi de luni de la ora 14:00 până la 19:00

Radu CHILARU, viceprimar, în fiecare zi de luni de la ora 14:00 până la 19:00.

Anticamera - telefon/fax 0(268)22484

Adresa juridică: Primăria orașului Ialoveni, strada Alexandru cel Bun, 45, www.ialoveni.md

Acord de colaborare moldo-belgian, semnat de Primăria Ialoveni

Primăria orașului Ialoveni și Asociația Meetjesland-Moldova își fortifică colaborarea pe dimensiunea transfrontalieră moldo-româno-belgiană. Un acord de colaborare în acest sens a fost semnat între părți la Ialoveni în cadrul vizitei întreprinse de către președintele Asociației, Paul Goemaere și secretara Asociației, Elena Dragan.

Acordul semnat de către Paul Goemaere și primarul Sergiu Armașu stipulează că părțile vor desfășura activități în diverse domenii de interes comun (economică, științifică, culturală, socială, ecologică, sportivă, etc.).

În cadrul vizitei, oaspeții belgieni au participat la lansarea unui proiect social, anume – donarea bicicletelor pentru instituțiile de învățământ din localitate. Totodată, aceștia au vizitat Școala primară

”Ion Creangă”, Gimnaziul ”Grigore Vieru”, Biblioteca Publică Orașenească ”Petre Ștefănuță”, Școala de Arte. ș.a.

Menționăm că, orașul Ialoveni este unica localitate din Republica Moldova care face parte din Asociația Meetjesland-Moldova.

Grație relațiilor de prietenie între Primăria Ialoveni și Primăria comunei Tomești, România (Primar Timofte Ștefan), colaborării transfrontaliere moldo-româno-belgiene în cadrul Asociației Meetjesland-Moldova, în anul 2017 orașul Ialoveni a beneficiat de o donație semnificativă din partea părții belgiene - o ambulanță dotată cu echipamentul necesar pentru acordarea primului ajutor medical în situații excepționale, care a fost transmisă Substației Asistență Medicală Urgentă Ialoveni (SAMU). Datorită acestei donații s-a îmbunătățit considerabil activitatea SAMU, ambulanța având peste 6 mii de chemări anual.

Energie verde pentru un viitor curat

În ziua de 14 septembrie Primăria orașului Ialoveni a organizat pe stadionul central un important eveniment dedicat politicilor din domeniul energiei sustenabile. În anul 2016 orașul Ialoveni a devenit membru semnatar al Convenției Europene a Primarilor, ce reprezintă o inițiativă prin care mii de primării europene s-au angajat voluntar să reducă cu 20% emisiile de CO2 până în anul 2030.

La eveniment a participat coordonatorul național al Convenției Primarilor pentru Republica Moldova, domnul Victor PARLICOV, care a încurajat ialove-

nenii să avanseze cu noi inițiative. Primarul SERGIU ARMAȘU și viceprimarul RADU CHILARU au transmis mesaje de mulțumire și au accentuat perspectivele localității noastre prin implementarea unor tehnologii energetice pentru un oraș curat.

Zilele energiei sunt organizate în toată Europa, oferind publicului posibilitatea de a descoperi ultimele evoluții în domeniul energiei durabile.

Scopul principal al evenimentului a fost creșterea gradului de conștientizare a opiniei publice cu privire la necesitatea înlocuirii surselor de energie care provoacă poluarea mediului înconjurător cu surse de producere a energiei verzi.

Interesante prezentări la această temă au demonstrat copii de la instituțiile de educație timpurie „Andrieș”, „Lăstărel”, „Licurici”, elevii LT „Andrei Vartic”.

Orașul Ialoveni va înainta cu multe inițiative pentru un viitor curat, iar susținerea locuitorilor, tuturor generațiilor, de la mic la mare este esențială.

AVIZ

Primăria orașului Ialoveni informează cetățenii, că avizele pentru plata impozitelor imobiliare și funciare sunt repartizate pe adresa contribuabililor. Vă atenționăm asupra faptului că impozitul imobiliar (case de locuit, garaje, apartamente, vilele din întovărășirile Pomicole) se achită în orice bancă.

Impozitul funciar (cote și grădini din extravilanul localității) se achită în incinta Primăriei, etajul I, biroul 106.

În cazul în care nu ați primit avizul sau nu sunt impozitate bunurile imobiliare și funciare, adresați-vă la preceptorii fiscali pentru a afla cauza.

Telefon de contact – 0268 22560.

Achitarea impozitelor este datoria civică a fiecărui cetățean!

Clipe de neuitat cu Spiridon Vangheli

La inițiativa echipei Primăriei Ialoveni, în cadrul Bibliotecii pentru copii "Spiridon Vangheli", a avut loc o nouă întâlnire de suflet cu Maestrul Spiridon VANGHELI. Copiii de la grădinițele „Licurici”, „Andrieș” și Școala primară "Ion Creangă" au avut fericita ocazie să-l vadă din nou pe Cel mai Mare Copil al Neamului - Spiridon Vangheli, venit la Ialoveni împreună cu fiica sa Rodica.

La Bibliotecă "tatăl" lui Guguță a dialogat cu copiii le-a ascultat prezentările și doleanțele. Spiridon Vangheli a vizitat primăria, unde a dialogat cu pri-

marul Sergiu Armașu și funcționarii, menționând că la Ialoveni el se simte ca acasă, aici acumulează o energie pozitivă care-l ajută să continue lucrul de creație. În cadrul dialogului au fost împărtășite ultimele inițiative ale scriitorului, s-a vorbit despre o nouă carte, care va vedea lumina tiparului în curând.

Suntem foarte recunoscători familiei VANGHELI pentru frumoasele clipe dedicate copiilor din orașul Ialoveni, care au rămas deosebit de impresionați!

Tot la Bibliotecă, copiii au avut parte și de altă surpriză – întâlnire cu poetul Nicolae Roșioru, care a lansat noua sa carte „Doi urși mici la Circul Mare”. Creația este un basm în versuri, unele secvențe fiind înscenate de copii, astfel devenind mai expresive pentru micii cititori. Cei care au participat la activitate au primit în cadou cărți și autografele scriitorilor.

Acțiunile culturale consolidează relațiile de prietenie

La începutul acestei toamne, Primăria orașului Ialoveni a avut deosebită plăcere să-și revadă prietenii din orașul Buftea, județul Ilfov, România, localitate cu care Ialoveni este înfrățit. Membrii ansamblului artistic "Doina Ilfovului", condus de Daniela MÎNDROC și însoțit de Consilierul Paula CIOCOI, au participat la festivalul "La gura teascului", au vizitat mai multe locuri interesante din orașul nostru și au avut parte de o excursie la fabrica de înghețată "Sandriliona".

Această vizită se înscrie în acțiunile culturale stipulate în Acordul de prietenie și colabo-

rare dintre cele două localități, care prevăd diverse inițiative, schimb de experiență, vizite de studiu, odihna copiilor, evenimente culturale și sportive, cât și promovarea unor proiecte economice și de infrastructură de interes comun.

Schimb de experiență privind organizarea procesului educațional

Grădinița nr.1 "Andrieș" din orașul Ialoveni a fost gazda unui seminar raional cu tema "Repere metodologice privind organizarea procesului educațional pentru anii 2018-2019", organizat de Direcția Generală Educație Ialoveni.

Participanții la activitate, directorii și metodiștii instituțiilor preuniversitare din localitățile raionului Ialoveni au discutat despre noile metode ce țin de organizarea procesului educațional în grădinițe.

29 septembrie - Ziua Mondială a Inimii

Începând cu anul 2000, la 29 septembrie este marcată Ziua Mondială a Inimii, la inițiativa Federației Mondiale a Inimii și sub patronajul Organizației Mondiale a Sănătății și al UNESCO.

Pentru sensibilizarea populației și îmbunătățirea calității vieții prin stabilirea unui bun exemplu, preșcolarii Grădiniței nr.5 "Licurici" au lansat o platformă cu genericul „Inima mea, inima ta”. Mesajul copiilor este de a preveni și a reduce riscul îmbolnăvirii de boli de inimă și accidente vasculare. Este un sentiment de angajament în jurul valorii de probleme comune legate de sănătatea inimii. Să fim mai buni unii cu alții, să păstrăm sănătatea de micii!

Expoziție de pictură, vernisată la Ialoveni

Biblioteca Publică Orașenească „Petre Ștefănuță” Ialoveni găzduiește expoziția de pictură „CULORI PRINTRE LECTURI” a elevilor Catedrei de pictură a Școlii de Arte Ialoveni în cadrul programului Lectura Central, ce demarează pe parcursul lunii septembrie.

ÎN ATENȚIA CETĂȚENILOR:

Măsuri de profilaxie în cazul pestei porcine africane

Pesta porcina africană (PPA) este o boală periculoasă, fără tratament sau vaccin, care afectează speciile domestice și sălbatice de porcine. PPA are o perioadă de incubație de 3 - 15 zile. Fiind o boală foarte infecțioasă, afectând porcinele de toate vârstele și sexele, aceasta s-a răspândit rapid și pe teritoriul Republicii Moldova, unde au fost deja înregistrate multiple focare de PPA.

Pentru a putea preveni PPA, trebuie să cunoașteți că boala poate avea diferite forme, între care:

- moartea subită a animalelor cu indicii aproape inexistente privind cauza morții;
- febră ridicată, de 40 - 42 grade;
- înroșirea pielii, în special la vârful urechilor, coadă, pe piept și în zona abdomenului;
- scăderea apetitului, apatie, lipsa coordonării motorice;
- voma, diaree (uneori chiar cu sânge), scurgeri din ochi;
- moarte în cel mult 20 de zile.

Rata de mortalitate a bolii este deseori 100% în cazul porcinelor domestice.

Virusul PPA se transmite prin contact direct între animale, sau indirect, prin hrănirea animalelor cu laturi care conțin carne sau produse secundare care provin de la animale infectate, prin haine, furaje contaminate. Virusul PPA supraviețuiește timp de 6-10 zile în materialele fecale ale animalelor infectate, până la 3-6 luni în produsele din carne de porc netratate termic și mai mulți ani în carnea de porc congelată.

Nu există un tratament sau vaccin specific, singura modalitate de a opri răspândirea virusului în rândul porcinelor este sacrificarea tuturor porcilor din regiunile infectate și instituirea carantinei. PPA nu afectează oamenii, neexistând nici cel mai mic risc de îmbolnăvire pentru oameni, însă este o epidemie de temut a porcilor care antrenează pierderi economice însemnate și are un impact uriaș la nivel social.

Pentru a proteja porcii de aceasta boală medicii veterinari recomandă:

- Nu intrați în adăposturile porcilor cu încălțăminte și hainele cu care ați fost în stradă;
- La intrare în ocol să puneți o tăviță cu paie îmbibată cu soluție slabă de sodă caustică;
- Creșteți porcii doar în spații îngrădite fără a avea posibilitatea de a contacta cu porcii străni, cu porcii mistreți și cu proprietarii altor porci;
- Nu hrăniți animalele cu resturi alimentare provenite de la carnea de porc gătită în familie;
- Dacă există vânători în familie și aduc carne de mistreț, sub nici o formă nu dați porcilor domestici apă provenită de la spălarea carnei de mistreț sau resturi de carne;
- Nu cumpărați porci din locuri necunoscute, fără certificat veterinar-sanitar de sănătate eliberat de medicul veterinar;
- Nu folosiți în hrana animalelor iarba culeasă de pe câmp, deoarece ea poate să vină în contact cu mistreții bolnavi;
- Orice suspiciune de boală trebuie anunțată imediat medicului veterinar.

PROCURATURA RAIONULUI IALOVENI INFORMAZĂ:

Exploatarea sexuală și abuzul sexual față de copii

O problemă actuală în Republica Moldova, care pune în pericol grav sănătatea și dezvoltarea copiilor, este exploatarea sexuală și abuzul sexual față de minori. În toate cazurile, exploatarea sexuală și abuzul sexual asupra copilului se exprimă și are ca rezultat implicarea acestuia într-o activitate sexuală pe care ultimul nu o înțelege, asupra căruia nu își poate da acordul informat și pentru care nu este încă pregătit din punct de vedere al vârstei și al dezvoltării sale.

Urmează de menționat că abuzul sexual sau exploatarea sexuală se poate manifesta de către făptuitori cu implicarea copilului prin intermediul tehnologiilor informaționale - online sau la telefon, prin intermediul camerelor web, acasă sau la școală și pot fi săvârșite chiar de cineva în care copilul are încredere sau de către o persoană străină, contactând copilul în mod intenționat pentru a stabili o relație de prietenie, dragoste și încredere. Iar pentru a păstra în secret abuzul sexual sau a menține legătura, făptuitorul va folosi diverse tactici și metode de manipulare pentru a-l face pe copil să se simtă rușinat sau vinovat de ceea ce a văzut, a discutat sau a transmis on-line.

Un șir de astfel de cazuri au fost depistate și pe teritoriul raionului Ialoveni, unul dintre care va fi expus drept exemplu mai jos (ținând cont de prevederile Legii cu privire la date cu caracter personal, numele și prenumele din text au fost improvizate):

În perioada de timp a lunii octombrie anul 2015, F. Borș, domiciliat în sat. X, raionul Ialoveni, având intenția satisfacerii poftelor sexuale în formă perversă, în scopul pervertirii minorei L. Ursu în vârstă de 8 ani, lăsată în grija ultimului peste noapte, cunoscând cu certitudine că fetița nu a atins vârsta de 14 ani, profitând de imposibilitatea acesteia de a se autoapăra și a-și exprima voința din cauza vârstei fragede, F. Borș, sub pretextul că-i va da o ciocolată, i-a pus o plapumă peste cap, după care, folosindu-se de neîmpotrivirea minorei, care nu înțelegea semnificația celor ce i se întâmplă, i-a spus să deschidă gura, astfel introducându-i membrul sexual în cavitatea bucală, satisfăcându-și pofta sexuală în formă perversă. Ulterior, în perioada lunilor mai-iulie 2016, folosindu-se de faptul că nu s-a aflat cele întâmplate anterior, F. Borș a repetat asemenea acțiuni indecente cu caracter sexual față de această minoră.

Astfel, F. Borș, prin acțiunile sale intenționate a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 172 alin.(3) lit. a) Cod penal, adică acțiuni violente cu caracter sexual, săvârșite în formă perversă, prin constrângere psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșite asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 14 ani și infracțiunea prevăzută de art. 175 Cod penal, adică acțiuni perverse, săvârșite față de o persoană cu bună știință asupra unui minor.

Cauza penală a fost remisă în instanța de judecată cu rechizitoriu. În caz că va fi găsit vinovat, acesta riscă o pedeapsă de până la 20 ani închisoare.

În atenția părinților, după caz tuturor cetățenilor martori ai cazurilor sau tentativelor de abuz sau exploatare sexuală față de copii, Vă îndemnăm să nu ezitați și să sesizați în mod de urgență organul de drept, căci un abuz sexual va lăsa urme adânci în sufletul, comportamentul și personalitatea copilului, iar copilul nu poartă nici o vină pentru cele întâmplate. Astfel de cazuri îl va face să se simtă umilit, înjosit, intimidat, rușinat și vinovat tot restul vieții, afectând negativ imaginea și respectul de sine, încrederea în forțele proprii. Ajunși într-o situație de abuz sexual sau exploatare sexuală, unii copii cad în depresie, adoptă comportamente de automutilare, au tendințe suicidale sau fug de acasă.

Copilul are nevoie de susținere și înțelegere. Chem părinții să-și protejeze copiii de astfel de riscuri comunicând deschis și frecvent cu ei.

Rodica Leapin,
Procuror în procuratura r.Ialoveni

Remiză între echipele de fotbal din Ialoveni și Tomești, România

În cadrul Zilelor Comunei Tomești, județul Iași, România, localitate înfrățită cu orașul Ialoveni, la Tomești a avut loc un meci amical de fotbal între echipele de seniori din aceste două localități, care a finisat la egalitate cu scorul 2:2.

Activitățile culturale și sportive desfășurate în comun de reprezentanții localităților înfrățite contribuie la consolidarea relațiilor de prietenie și colaborare.

Încă o medalie în colecția lui Anatolie Moldovan

O nouă victorie pentru sportivul ialovenean Anatolie Moldovan. Tânărul sportiv a cucerit medalia de bronz în categoria de greutate 100 kg la Campionatul Mondial de lupta Alysh, care s-a desfășurat în or. Cholpon-Ata, Kyrgyzstan, în perioada 01-03 septembrie 2018.

Cu această ocazie, colectivul Primăriei Ialoveni, în persoana primarului Sergiu ARMAȘU, l-a felicitat cu victoria obținută, dorindu-i noi performanțe sportive.

